

Memorandum teologa – njemačkih, švicarskih i austrijskih profesora teologije od 4. veljače 2011.

Vize je od godine dana da su izbili na javu slu ajevi seksualnih zloporaba djece i adolescenata sa strane sve enika i redovnika u zavodu Canisius u Berlinu. Nakon toga Katoli ka crkva u Njema koj zapala je u krizu bez premca. Trenutno je stanje dvojako: u injeno je mnogo da se pomogne Ortvmama, da se dadu odgovori u vezi sa zlom koje je u injeno i otkrije uzroke zloporaba, prikrivanja i dvostrukog morala u vlastitim redovima. Poslije po etnog zaprepaztenja u mnogih svjesnih krz ana i krz anki, zare enih i nezare enih, nametnula se misao o nu0nosti korjenitih reforma. Taj poziv na otvoren dijalog o strukturama vlasti i komunikacije, o obliku crkvenih slu0bi i odgovornom sudjelovanju vjernika, o moralu i o spolnosti, probudio je o ekivanja, ali i strahove: ho e li se izbjegavanjem su eljavanja s problemima ili podcjenjivanjem krize odbaciti, mo0da posljednja prilika, da se ponovno krene iz mrtvila i rezignacije? Za neke, zabrinut otvoreni dijalog bez tabua nije po0eljan . posebno, neposredno pred predstoje i papin posjet /Njema koj/. Ali, alternativa bi bila nezto gore: tizina groblja, jer bi ugasla svaka nada.

Duboka kriza naze Crkve zahtijeva raspravu i o onim problemima za koje u prvi mah ne izgleda du su izravno povezani sa sablazni zloporaba i njihovih prikrivanja tijekom desetlje a. Kao profesorce i profesori teologije mi vize ne smijemo zutjeti. Osje amo odgovornost pridonijeti istinskome novom po etku: 2011. mora za Crkvu biti godina preokreta. Prozle godine, vize nego ikada prije, mnogi krz ani napustili su Katoli ku crkvu. Otkazali su poslužnost crkvenom vodstvu ili su privatizirali svoj vjerski Oivot kako bi ga obranili od institucije. Crkva mora razumjeti te znakove i sama se mora odre i okoztalih struktura da bi dobila novu Oivotnu snagu i vjerodostojnost.

Obnova crkvenih struktura ne e uspjeti tjeskobnim ogra ivanjem od druztva, nego samo odva0nom samokritikom i prihva anjem kriti kih pobuda . pa i onih izvana. To je jedna od lekcija dobivenih prozle godine: kriza seksualnih zloporaba ne bi bila tako odlu no prepoznata bez kriti ke potpore ziroke javnosti. Crkva mo0e ponovno zadobiti povjerenje samo u otvorenoj komunikaciji. Crkva mo0e postati vjerodostojna samo onda kada slika koju ima o sebi ne bude dijametralno opre na sa slikom koju o njoj imaju drugi. Mi se obra amo svima koji unutar Crkve joz nisu izgubili nadu u nov po etak i zala0u se u tom smjeru. Kre emo od znakova obnove i dijaloga koje su posljednjih mjeseci pru0ili neki biskupi u javnim nastupima, propovjedima i intervjujima.

Crkva nije zbog same sebe. Crkvi je poslanje navijestiti svim ljudima Boga Isusa Krista koji osloba a i ljubi. To mo0e jedino ako je sama mjesto i vjerodostojna svjedokinja evan eoskog navjeztaja oslobo enja. Govor i djelovanje Crkve, njezina pravila i strukture . sav njezin odnos s ljudima unutar i izvan Crkve . izvode se iz zahtjeva prepoznati i pomagati slobodu ljudi kao Bo0jih stvorenja.

Apsolutno poštovanje svake ljudske osobe, uvažavanje slobode savjesti, zalaganje za pravo i pravdu, solidarnost sa siromaznima i potlačenima: to su fundamentalna teološka mjerila koja proizlaze iz Evanđelja i koje je Crkva dužna slijediti. Tako se konkretizira ljubav prema Bogu i bližnjemu.

Diferencirani odnos prema modernom društvu proizlazi iz osloboditeljske poruke Biblije. S jedne strane, kada je riječ o priznanju slobode, zrelosti i odgovornosti svake osobe, to društvo u mnogim pogledima nadvisuje Crkvu. Kao što je već istaknuo II. vatikanski sabor, od njega Crkva može učiti. S druge strane, neophodna je kritika suvremenog društva u duhu Evanđelja, primjerice kada se ljude proširuje isključivo prema produktivnosti, kada uzajamna solidarnost doživljava slom i kada se ne priznaje dostojanstvo čovjeka.

U svakom slučaju vrijedi sljedeće: navještaj evanđeoske poruke slobode mjerilo je za vjerodostojnu Crkvu, njezino djelovanje i njezinu sliku u društvu. Konkretni izazovi s kojima se Crkva mora suočiti zapravo nisu novi. Ipak, nikako da se pojave reforme okrenute budućnosti. O tim pitanjima mora se započeti otvoren dijalog u sljedećim područjima djelovanja:

- 1. Strukture sudjelovanja:** U svim područjima crkvenog života sudjelovanje vjernika je kamen temeljac za vjerodostojnost evanđeoske poruke slobode. Sukladno starom pravnom načelu »Onome što se tiče svih, moraju odlučivati svi«, potrebno je vize sinodalnih struktura na svim crkvenim razinama. Vjernici moraju biti uključeni u izbor važnih nosilaca službi (biskup, župnik). Što god se može odlučiti mjesno, treba odlučiti mjesno. Odluke moraju biti transparentne.
- 2. Župa:** Krzanske zajednice moraju biti mjesta na kojima ljudi dijele duhovna i materijalna dobra. Ali, život župske zajednice danas se raspada. Pod pritiskom nedostatka svećenika, stvaraju se sve veće i veće upravne jedinice. Župe veličine XXL, u kojima biva nemoguće doživjeti bliskost ili osjećaj pripadnosti. Dozao je kraj povijesnim identitetima i iznimno važnim društvenim sklopovima. Svećenici »izgaraju« od obveza i iscrpljenosti. Vjernici ostaju daleko ako im se ne pruži prilika da preuzmu odgovornost i da se osjete sudionicima u demokratskim strukturama u upravljanju svojom zajednicom. Crkvena služba mora biti u službi života zajednice, a ne obratno. Crkva treba i oživjeti svećenike i žene u crkvenim službama.
- 3. Kultura prava:** Priznanje dostojanstva i slobode svake ljudske osobe pokazuje se zapravo onda kada se sukobi rješavaju jednakopravno i uz uzajamno poštovanje. Crkveno pravo zaslužuje to ime ako vjernici uistinu mogu ostvariti svoja prava. U Crkvi hitno treba poboljšati pravnu zaštitu i kulturu prava. Prvi korak u tom smjeru je uspostava administrativne crkvene sudske vlasti.
- 4. Sloboda savjesti:** Poštovati savjest pojedinca znači pouzdati se u sposobnost ljudi za odlučivanje i odgovornost. Crkva također ima zadatak u

potpomagati i razvijati tu sposobnost; ali ta se zada a ne smije se izokrenuti u paternalizam. Posebno je važno o tome ozbiljno voditi računa u području donošenja osobnih životnih odluka i našina života pojedinca. Nije uopće upitno veliko poštovanje koje Crkva ima prema braku i prema celibatu. Ali to ne znači da treba isključiti one koji odgovorno žive u ljubavi, vjernosti i uzajamnu pomaganju u istospolnoj zajednici ili kao razvedeni koji su ponovno u braku.

5. *Pomirenje*: Solidarnost s »greznicima« pretpostavlja da ozbiljno uzimamo grijeh u sebi samima. Samodostatni moralni rigorizam nikako ne pristaje Crkvi. Crkva ne može propovijedati pomirenje s Bogom ako svojim vlastitim djelovanjem ne stvara uvjete za pomirbu s onima kojima je skrivila: nasiljem, povredom prava, izokretanjem biblijske poruke slobode u neumoljivo strogi moral bez milosrđa.

6. *Bogoslužje*: Liturgija živi od djelatnog sudjelovanja svih vjernika. U njoj moraju naši svoje mjesto suvremena iskustva i oblici izražavanja. Bogoslužje ne smije robovati tradicionalizmu. Kulturna raznolikost obogaćuje liturgijski život i ta raznolikost nespojiva je s tešnjom prema uniformnom centralizmu. Navjeztaj Crkve doprijet će do ljudi tek onda kada slavljenje vjere zahvati konkretne životne situacije vjernika.

Proces dijaloga, koji je u Crkvi danas već krenuo, može dovesti do oslobođenja i novog početka ako su svi sudionici spremni suočiti se s gorim problemima. To znači da u slobodnoj i jednakopravnoj razmjeni argumenata treba naši rješenja koja će Crkvu izvesti iz paralizirajuće obuzetosti samom sobom. Nakon prozlogodiznje oluje ne smije nastati tizina! U sadašnjem stanju, bila bi to »tizina groblja«. U vremenima krize strah nikada nije bio dobar savjetnik. Evanđelje potiče krzanke i krzane da hrabro gledaju u budućnost prisjećajući se Isusovih riječi i Petru kad ga je pozvao da hoda po vodi: *Zašto se toliko bojiš? Zar ti je vjera tako slaba?*

(Hrvatski prijevod: Josip Balabani, Zagreb)